

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

ויילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

ויילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

האם קרבו נסכים במדבר ובבמות יחיד

לדברי רב פפא, נחלקו חכמים ורבי אלעזר, האם קרבו נסכים במדבר ובבמות יחיד, ומתוך כך נחלקו האם המנסך מים בחוץ בלא כלי שרת חייב, כמבואר להלן.

דעת חכמים – (א) כל ארבעים שנה שהיו ישראל **במדבר**, **הקריבו נסכים** עם הקרבנות שבמשכן.

(ב) ואם כן, מה שנכתב בתחילת פרשת נסכים, "כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם ... וְהִקְרִיב הַמִּקְרִיב ... וַיִּזֶן לְנֶסֶךְ", לא בא לומר, שרק מכניסתם לארץ יקריבו נסכים, אלא שאף בכניסתם לארץ, בארבע עשרה שנים של כיבוש וחלוקה, שהותרו בהם הבמות, [כפי שיתבאר בעזה"י בפרק אחרון], **גם** אז יקריבו נסכים **בבמות יחיד** שלהם. **(ג)** **ומתוך כך** שמצינו שקרבו נסכים בבמות שאין בהם כלי שרת, **למדנו**, שניסוך בלא כלי שרת נחשב ניסוך, ולכן, **המנסך מחוץ לעזרה בשעת איסור במות, אף בלא כלי שרת, חייב כרת.**

ודעת רבי אלעזר – (א) כל ארבעים שנה שהיו ישראל **במדבר**, **לא הקריבו נסכים** עם הקרבנות שבמשכן. **(ב)** ואם כן, מה שנכתב בתחילת פרשת נסכים, "כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם ... וְהִקְרִיב הַמִּקְרִיב ... וַיִּזֶן לְנֶסֶךְ", בא ללמד, על עיקר חיוב הקרבת נסכים עם הקרבנות שאחר ארבע עשרה שנים של ירושת הארץ וחלוקתה כשיהיה המשכן בשילה [וכמו כן כשיהיה המקדש בירושלים] יקריבו נסכים אבל **בבמות לא קרבו נסכים כלל.**

(ג) **ומתוך כך** שלא מצינו שקרבו נסכים בבמות שאין בהם כלי שרת, אלא רק במשכן ובמקדש שהיה בהם כלי שרת, **למדנו**, שאין ניסוך בלא בכלי שרת, ולכן, **המנסך מחוץ לעזרה בשעת איסור במות בלא כלי שרת, פטור מכרת.**

ולדברי רבא בריה דרב הונא [המבואר בגמרא על ברייתא אחרת], גם רבי אלעזר ברבי שמעון נחלק עם חכמים כנ"ל, אלא שרבי אלעזר והחכמים שחולקים עמו [לעיל], דברו לעניין מנסך מים בחוץ בלא כלי שרת, [כמבואר לעיל]. ורבי אלעזר ברבי שמעון והחכמים החולקים עליו, דברו לעניין מנסך יין בחוץ בלא כלי שרת.

שלדעת חכמים קרבו נסכים במדבר, ובבמות יחיד בלא כלי שרת, ואם כן המנסך יין בחוץ, אף בלא כלי שרת, נקרא מנסך, וחייב כרת.

ולדעת רבי אלעזר ברבי שמעון, לא קרבו נסכים במדבר, ולא בבמות יחיד, ואם כן המנסך יין בחוץ, אף בלא כלי שרת, אינו נקרא מנסך, ופטור מכרת.

ולדברי רבינא, גם רבי אלעזר וגם חכמים החולקים עליו מודים, שקרבו נסכים במדבר, ואם כן פרשת נסכים באה ללמד, שבשעת היתר הבמות, יקריבו נסכים גם בבמות יחיד, אף בלא כלי שרת, וכל שקרב בבמות יחיד בלא כלי שרת, המקריבו בשעת איסור במות בחוץ, חייב כרת, אף על פי שהקריבו בלא כלי שרת, ולכן [בשעת איסור הבמות], המנסך יין בחוץ, אף בלא כלי שרת, חייב כרת לדברי הכל.

אולם לעניין ניסוך מים בחוץ נחלקו, כי לא מצינו שהיה ניסוך מים בבמות יחיד אלא ניסוך יין בלבד:

דעת חכמים – אף על פי שלא מצינו ניסוך בלא כלי שרת, אלא ניסוך יין בבמות יחיד, מכל מקום מאחר שלמדנו משם, שניסוך יין בלא כלי שרת נחשב ניסוך, ולכן [בשעת איסור הבמות], המנסך יין בחוץ בלא כלי שרת חייב, הוא הדין לעניין ניסוך המים, שהמנסך מים בחוץ בלא כלי שרת, [בשעת איסור הבמות], **חייב כרת.**

ודעת רבי אלעזר – מאחר שלא מצינו ניסוך בלא כלי שרת, אלא ביין בבמות יחיד, אין ללמוד משם, אלא, שניסוך יין בלא כלי שרת נחשב ניסוך, אבל לעניין ניסוך המים, לא מצינו שנחשבים כניסוך בלא כלי שרת, ולכן המנסך מים בחוץ בלא כלי שרת, [בשעת איסור הבמות], **פטור מכרת.**

התנאים האומרים שקרבו

נסכים במדבר ובבמות יחיד

כבר נתבאר לעיל, שלדעת חכמים החולקים על רבי אלעזר, וכן לדעת חכמים החולקים על רבי

אלעזר ברבי שמעון, קרבו נסכים במדבר ובבמת

יחיד. **ולדברי רבינא גם דעת רבי אלעזר** כן.

ומלבד התנאים הללו, מבואר בסוגיה, שגם לדעת

חכמים החולקים על רבי, קרבו נסכים בבמת

יחיד.

וכן לדעת **רבי עקיבא**, קרבו נסכים במדבר

ובבמת יחיד.

התנאים האומרים שלא קרבו

נסכים במדבר ולא בבמת יחיד

כבר נתבאר לעיל, שלדברי רב פפא דעת **רבי**

אלעזר, שלא קרבו נסכים במדבר ולא בבמת

יחיד. וכן לדברי רבא בריה דברה דעת **רבי אלעזר**

ברבי שמעון שלא קרבו נסכים במדבר ולא בבמת

יחיד.

ומלבד התנאים הללו, מבואר בסוגיה, שגם לדעת

רבי, לא קרבו נסכים בבמת יחיד.

וכן לדעת **רבי ישמעאל**, לא קרבו נסכים במדבר,

ולא בבמת יחיד.

בירוצי מידות

הממלא יין בכלי, היין מגביה מעט כעין גבעה

מעל גובה שפת הכלי. ולדברי רב אדא בר רב

יצחק, נחלקו חכמים ורבי אלעזר ברבי שמעון,

אם כלי שרת מקדש את מה שצף מעל גובה שפת

הכלי. [אולם, לדברי שניהם, אין המנסך בחוץ

חייב, אלא אם כן ניסך מה שנתקדש בכלי שרת].

לדעת חכמים – גם מה שמעל גובה שפת הכלי

מתקדש על ידי הכלי, ולכן אם נתן בכלי שרת

שלושה לוגין יין, אף על פי שיש ממנו למעלה

מגובה שפת הכלי, כולו מקודש לניסוך, ואם ניסך

אותו בחוץ, חייב כרת כדין מנסך שלושה לוגין יין

מקודש.

ולדעת רבי אלעזר ברבי שמעון – אין מתקדש

אלא מה שבתוך הכלי ממש, ולא מה שמגביה

מעל שפתו, ולכן, אם נתן בכלי שרת שלושה לוגין

יין, ויש ממנו למעלה מגובה שפת הכלי, לא

נתקדשו כל השלושה לוגין, ואם ניסך את היין

בחוץ, פטור מכרת, כי לא ניסך שיעור שלושה

לוגין יין מקודשים, ורק אם היו כל השלושה

לוגין בתוך הכלי ממש, המנסך אותם בחוץ חייב.

הנותן שיירי הדם בחוץ

כבר נתבאר, שכל הנותן בחוץ דבר הראוי להינתן

בפנים, חייב על כך כרת, ומבואר בסוגיה שלעניין

נתינת שיירי הדם שהם סוף עבודה אין חייבים

עליה בחוץ אלא בדבר שהוא מעכב את הכפרה

בפנים.

ולכן, לדעת האומרים, שבכל מקום שיירי הדם

אינם מעכבים את הכפרה, בכל מקום אין חיוב

כרת על נתינת שיירי הדם בחוץ.

ולדעת רבי נחמיה, האומר, ששיירי הדם מעכבים

את הכפרה, אם נתן אותם בחוץ, חייב כרת. [י"א

שבכל הקרבנות הדין כן. וי"א שרק בקרבנות

הפנימיים הדין כן].

חיובי עוף קדשים משום שחוטי חוץ

המולק עוף קדשים בחוץ, פטור מכרת של שחוטי

חוץ.

והשוחט עוף קדשים בחוץ, חייב כרת של שחוטי

חוץ.

ושני הדינים הללו וטעמיהם כבר נתבאר בדף

ק"ז.

חיובי עוף קדשים משום מעלה בחוץ

בשני אופנים המעלה את העוף בחוץ חייב:

א. אם תחילה נמלק כמצוותו בפנים, מאחר שעד

יציאתו הוא כשר, וראוי לעלות בפנים, המעלה

אותו בחוץ חייב.

ב. אם תחילה נשחט בחוץ, [מלבד מה שחייב על

השחיטה בחוץ, כמבואר לעיל, חייב גם על

ההעלאה], והטעם לכך, כי כל שיש בו חיוב על

שחיטתו בחוץ, יש בו חיוב גם על העלאתו בחוץ

אחרי כן, [כפי שיתבאר בעזה"י בדף קי"ט].

ובשני אופנים המעלה את העוף בחוץ פטור:

א. אם תחילה נמלק בחוץ, מאחר שמליקה בחוץ

עושה אותו נבלה, [כי אין מליקה אלא בפנים],

הרי זה פסול, וכל שאינו ראוי לעלות בפנים, אין

חייבים על העלאתו בחוץ. [ואבוה דשמואל בר רב

יצחק למד, שרבי שמעון חולק על הדין הזה,

ואומר, שגם אם נמלק העוף בחוץ, חייבים על

העלתו בחוץ].

ב. אם תחילה נשחט בפנים, מאחר ששחיטת עוף

קדשים בפנים פוסלת אותו, ושוב אינו ראוי

לעלות בפנים, אין חייבים על העלאתו בחוץ.

נמצא, שבעבודה הראשונה יש חילוף, בין אם

נעשית בפנים או נעשית בחוץ.

כשמתחייב על העלאה, כשהעבודה הראשונה

[=מליקה] נעשית בפנים, הוא נפטר על ההעלאה,

אם היתה אותה עבודה ראשונה בחוץ.

וכשמתחייב על העלאה, כשהעבודה הראשונה

[=שחיטה] נעשית בחוץ, הוא נפטר על ההעלאה,

אם היתה אותה עבודה ראשונה בפנים.

השוחט והמעלה בלילה

כבר נתבאר, שהשוחט בהמה חוץ לעזרה, חייב על

כך כרת משום שחוטי חוץ.

ואם אחר כך העלה אותה בחוץ, מתחייב גם

משום מעלה בחוץ. [ואף על פי שאין חיוב מעלה

בחוץ אלא בדבר שראוי להיקרב בפנים, ולא

בדבר שנפסל להיקרב בפנים, קרבן שנפסל

להיקרב בפנים מחמת שנשחט בחוץ, שונה משאר

פסולים, וחייבים על העלאתו בחוץ].

וכשנשחטה הבהמה בחוץ, אין חילוק בין אם

נשחטה ביום או בלילה, ובכל אופן חייב על

השחיטה, וגם על ההעלאה שאחריה, כי בין

ביום ובין בלילה, פסול השחיטה הוא פסול

שחוטי חוץ, ואחר פסול שחוטי חוץ יש חיוב על

ההעלאה.

אבל כשנשחטה הבהמה בלילה בעזרה, אין

פסולה משום שחוטי חוץ, [שהפסול הזה אינו

מונע מלהתחייב על ההעלאה], אלא פסולה

משום שנשחטה בלילה, ונחלקו רבי יהודה ורבי

שמעון מה דינה.

לדעת רבי יהודה – בכך שנשחטה בלילה, נפסלה

לגמרי, ואינה ראויה לעלות בפנים מחמת פסולה,

ואם עלתה תרד, ולכן המעלה אותה בחוץ פטור.

[נמצא שכשנשחטה בלילה בפנים, אין בה חיוב על

ההעלאה בחוץ. וכשנשחטה בלילה בחוץ, יש בה חיוב

על ההעלאה בחוץ].

ולדעת רבי שמעון – בכך שנשחטה בלילה, לא

נפסלה אלא לכתחילה, אבל בדיעבד, אם עלתה

למזבח אינה יורדת, ואם כן, עדיין היא נחשבת

כראויה לעלות בפנים, ולכן, אם העלה אותה

בחוץ, חייב על ההעלאה. [נמצא שכשנשחטה

בלילה בפנים חייב על העלאה בחוץ כמו אם נשחטה

בלילה בחוץ].

המקבל בכלי חול [או נשפך הדם] ומעלה בחוץ

כשנשחטה הבהמה בחוץ, אין חילוק בין אם

נתקבל דמה בכלי קודש או בכלי חול או נשפך

דמה לגמרי ובכל אופן חייב על השחיטה, וגם על

ההעלאה שאחריה, כי בין אם נתקבל דמה בכלי

קודש או בכלי חול או נשפך דמה לגמרי, פסולה

הוא פסול שחוטי חוץ, ואחר פסול שחוטי חוץ

יש חיוב על ההעלאה.

אבל כשנשחטה הבהמה בפנים ונפסל הקרבן

מחמת שנתקבל דמו בכלי חול או שנשפך לגמרי,

אין פסולה משום שחוטי חוץ, [שהפסול הזה

אינו מונע מלהתחייב על ההעלאה], אלא פסולה

משום איבוד הדם, ונחלקו רבי יהודה ורבי

שמעון מה דינה.

לדעת רבי יהודה – בכך שאבד דמה, נפסלה

לגמרי, ואינה ראויה לעלות בפנים מחמת פסולה,

ואם עלתה תרד, ולכן המעלה אותה בחוץ פטור.

ולדעת רבי שמעון – בכך שאבד דמה, לא נפסלה

אלא לכתחילה, אבל בדיעבד, אם עלתה למזבח

אינה יורדת, ואם כן, עדיין היא נחשבת כראויה

לעלות בפנים, ולכן, אם העלה אותה בחוץ, חייב

על ההעלאה.

קיבל את דם החטאת בכוס אחד

א. אם בתחילה נתן מהדם הזה בחוץ, לדברי הכל

חייב כרת, [ואין חילוק בין אם נתן את כל הדם

בחוץ, או אחר שנתן בחוץ, נתן ממנו גם בפנים],

כי הדם הזה שניתן בחוץ, ראוי היה להיזרק על

המזבח בפנים, וכל הראוי לעלות בפנים, חייבים

כרת על נתינתו בחוץ.

ב. ואם בתחילה נתן מתנות הדם בפנים, ואחר

כך חזר ונתן מהדם גם בחוץ, באנו למחלוקת

חכמים ורבי נחמיה, האם יש חיוב כרת בנתינת

שיירי הדם בחוץ, כפי שנתבאר לעיל.

קיבל את דם החטאת בשני כוסות

א. אם זרק את כל הדם שבשני הכוסות בפנים,

דין פשוט הוא, שפטור מכרת של זורק בחוץ, כי

לא זרק בחוץ כלום.

ב. אם זרק את כל הדם שבשני הכוסות בחוץ,

דין פשוט הוא, שחייב כרת של זורק דם בחוץ, כי

זרק בחוץ דם הראוי להיזרק בפנים. [וחיובו הוא

על כל אחת מהכוסות, כי גם אחר שזרק בחוץ את הדם שבכוס הראשון, עדיין היה הדם שבכוס השני ראוי להיזרק בפנים, שאין האחד נפסל בהוצאת חברו, ואם כן גם בזריקת חוץ של השני עבר באיסור כרת, ונפקא מינה, שאם עשה את הדבר בשוגג, והיתה לו ידיעה בין זריקת חוץ של כוס ראשון לזריקת חוץ של כוס שני, מביא שתי חטאות].

ג. אם תחילה זרק דם כוס אחד בפנים, ואחר כך זרק דם של כוס שני בחוץ. לדברי הכל פטור על זריקת חוץ של הדם שבכוס השני. לדעת חכמים, הסיבה שהוא פטור, כי מאחר שזרק הדם שבכוס הראשון בפנים כהלכתו, נעשה הדם שבכוס השני שיירי הדם, [כדעת רבי אלעזר ברבי שמעון (בדף ל"ד)], ולדעת חכמים, הזרק שיירי הדם בחוץ פטור. ולדעת רבי נחמיה, הסיבה שהוא פטור על זריקת דם הכוס השני בחוץ, אף שלדעתו זרק שיירי הדם בחוץ חייב, כי לדעת רבי נחמיה, המקבל דם חטאת בשני כוסות, וזרק דם כוס אחד בפנים כהלכתו, נדחה הדם שבכוס השני מלהיקרב למזבח, ואם כן אינו כשיירי הדם, אלא כדם פסול, והזרק דם פסול בחוץ פטור.

ד. אם תחילה זרק דם כוס אחד בחוץ, ואחר כך זרק דם של כוס שני בפנים. על זריקת הדם בחוץ, חייב כרת, כי זרק בחוץ דם הראוי להינתן בפנים. ומכל מקום, בכך שהוציא את הדם שבכוס הראשון לחוץ, וזרקו שם, לא נפסל הדם שבכוס השני, ולכן כשנתן את הדם שבכוס השני בפנים, נתכפרו הבעלים, כי נגמר הקרבן בהכשר.

היו לפניו שני חטאות שהופרשו על חטא אחד

מי שהיו לפניו שתי חטאות שהופרשו על חטא אחד, כגון שתחילה הפריש בהמה אחת לחטאתו, ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ואחר כך נמצאת הראשונה, ושתיהן עומדות לפניו, דינו בהן דומה לדין המבואר לעיל, לענין חטאת שקיבל דמה בשני כוסות.

א. אם שחט את שתיהן בפנים, דין פשוט הוא, שפטור מכרת של שוחט בחוץ, כי לא שחט בחוץ כלום. [הראשונה שנשחטה בפנים היא חטאת כשרה, והשניה פסולה, כי אחר שהביאו הבעלים חטאת אחת, אינם מביאים חטאת שניה. אלא שמבואר בסוף המשנה, שבזריקת הדם של הראשונה, לא רק הראשונה יוצאת מדין מעילה, ככל קדשי קדשים שזרק דמם, אלא גם השניה, כי כשם שדמה של ראשונה פוטר את בשרה, כך הוא פוטר את בשר חברתה].

ב. אם שחט שתיהן בחוץ, דין פשוט הוא, שחייב כרת של שוחט בחוץ, כי שחט בחוץ חטאת הראויה להישחט בפנים. [וחיובו הוא על כל אחת מהחטאות, כי גם אחר ששחט בחוץ את הראשונה, עדיין היתה השניה ראויה להישחט בפנים, כי מאחר שנפסלה הראשונה השניה עומדת להקרבה תחתיה].

ג. אם תחילה שחט אחת בפנים, ואחר כך שחט את השניה בחוץ. לדברי הכל פטור על שחיטת חוץ של השניה. כי מאחר שנתכפר בראשונה, השניה אינה ראויה להקרבה אלא למיתה, וכל שאינו ראוי להישחט בפנים, אין חייבים על שחיטתו בחוץ.

[ודין זה תלוי במחלוקת המבוארת בתחילת דף קי"ב, כי רק באופן שהשניה דינה למיתה, אין חייבים על שחיטתה בחוץ, דהיינו (א) כשנמצאת השניה אחר שחיטת הראשונה. (ב) ולדברי רבי, אף כשנמצאת השניה קודם שחיטת הראשונה. אבל (א) כשמתחילה הופרשו שתיהן לאחריות, (ב) ולדעת חכמים אף כשנמצאת השניה קודם שחיטת הראשונה, אם היו אלו חטאות זכרים, שהשניה מתקבלת בפנים כעולה, כמבואר להלן, השוחט אותה בחוץ חייב כרת].

ד. אם תחילה שחט את האחת בחוץ, ואחר כך שחט את השניה בפנים. על שחיטת הראשונה בחוץ, חייב כרת, כי שחט בחוץ חטאת הראויה להישחט בפנים. ומכל מקום, בכך שהוציא את הראשונה ושחטה בחוץ, לא נפסלה השניה, ולכן כששחט את השניה בפנים, נתכפרו בה הבעלים.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)